

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/101/2025
Identifikačné číslo spisu: 5124205885
Dátum vydania rozhodnutia: 19.02.2026
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:5124205885.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: C. S., nar. A., bytom Y., zastúpeného: JUDr. Patrik Jurga, advokát, so sídlom Kukučínova 29, Čadca, IČO: 53 422 988, proti žalovaným: 1/ I. B., nar. A., bytom B., 2/ B. B., nar. A., bytom I., zastúpeným: Advokátska kancelária JUDr. Stopka, JUDr. Cisarík s. r. o., so sídlom Potočná 2835/1 A, Čadca, IČO: 36 866 849, o zrušenie neodkladného opatrenia nariadeného uznesením Okresného súdu Čadca z 26. novembra 2021 č. k. 9C/78/2021-69 na návrh žalobcu, vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 16C/51/2024, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 30. januára 2025 sp. zn. 11Co/6/2025, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaní 1/, 2/ m a j ú proti žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina uznesením z 26. novembra 2024 č. k. 16C/51/2024-59 (ďalej aj „uznesenie okresného súdu“ alebo „uznesenie súdu prvej inštancie“) zamietol návrh žalobcu na zrušenie neodkladného opatrenia (prvá výroková veta). Žalovaným 1/, 2/ priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (druhá výroková veta).

1.1. Súd prvej inštancie vec právne vec posúdil podľa § 334, § 339 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) a konštatoval, že n a základe vykonaného dokazovania nemal za preukázané odpadnutie dôvodov, pre ktoré bolo neodkladné opatrenie nariadené.

1.2. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie v zmysle § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu uznesením z 30. januára 2025 č. k. 11Co/6/2025-79 odvolanie žalobcu proti výroku I. uznesenia súdu prvej inštancie odmietol (prvá výroková veta) a uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku II. potvrdil (druhá výroková veta). O trovách konania rozhodol tak, že žalovaným 1/, 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania

nepriznal (tretia výroková veta).

2.1. Odvolací súd s poukazom na § 355 ods. 2, § 357 CSP odvolanie žalobcu proti výroku I. súdu prvej inštancie, ktorým bol zamietnutý návrh na zrušenie neodkladného opatrenia, odmietol podľa § 386 písm. c) CSP. Vychádzal z toho, že zákonné ustanovenie § 357 CSP, ktoré stanovuje taxatívny výpočet uznesení, proti ktorým je prípustné odvolanie, nedáva stranám sporu možnosť podať riadny opravný prostriedok - odvolanie proti uzneseniu, resp. výroku, ktorým súd prvej inštancie zamietol návrh žalobcu na zrušenie neodkladného opatrenia. Podľa § 357 písm. e) CSP je odvolanie prípustné len proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým zrušil neodkladné opatrenie alebo zabezpečovacie opatrenie podľa § 334 a § 335 ods. 1 CSP. Odvolací súd v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obdo/37/2021 z 28. júla 2022. I keď okresný súd v napadnutom uznesení nesprávne poučil strany konania o možnosti podať odvolanie proti výroku I., ktorým návrh na zrušenie neodkladného opatrenia zamietol, uvedenie nesprávneho poučenia o prípustnosti odvolania podľa odvolacieho súdu nemá právne účinky, keďže jeho prípustnosť je zákonom vylúčená.

2.2. Pokiaľ ide o rozhodnutie súdu prvej inštancie v závislom výroku o nároku na náhradu trov konania (výroku II.), proti ktorému je podľa § 357 písm. m) CSP odvolanie prípustné, žalobca neprodukoval žiadne odvolacie námietky, ktoré by mohli byť predmetom prieskumu v odvolacom konaní. Vzhľadom na plný úspech žalovaných 1/, 2/ v prvoinštančnom konaní, odvolací súd považoval výrok rozhodnutia súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania za vecne správny.

2.3. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzoval z ustanovenia § 420 písm. f) CSP; navrhol, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Dovolateľ namietal, že postupom odvolacieho súdu, ktorý odmietol jeho odvolanie bez vecného prejednanja, došlo k porušeniu jemu patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Poukázal na to, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení je prípustné dovolanie vtedy, ak má charakter rozhodnutia vo veci samej (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/66/2017 z 19. júna 2018, publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 76/2018), tak ako je tomu v súdnej veci.

3.2. Žalobca ďalej dôvodil, že ustanovenie § 357 písm. e) CSP výslovne nenormuje, že by bolo odvolanie prípustné výlučne proti uzneseniu, ktorým súd prvej inštancie neodkladné opatrenie zrušuje. Má za to, že citované zákonné ustanovenie umožňuje podať odvolanie proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zrušení neodkladného opatrenia, čo vymedzuje predmet konania, ktorým je zrušenie neodkladného opatrenia. O zrušení neodkladného opatrenia pritom možno rozhodnúť buď tak, že k zrušeniu dôjde alebo tak, že k zrušeniu nedôjde. Žalobca uvádza, že ani striktným uplatnením výlučne jazykového výkladu § 357 písm. e) CSP nemožno dospieť k jednoznačným záverom odvolacieho súdu, ktorými odôvodnil svoje rozhodnutie.

3.3. Pokiaľ odvolací súd pri rozhodnutí poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5Obdo/37/2021 z 28. júla 2022, v danej veci nešlo o rozhodnutie v o veci samej alebo rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V súdnej veci sa však rozhodnutím o neodkladnom opatrení konanie končí. Výklad § 357 CSP nie je možné robiť izolovane, ale vo vzájomnej súvislosti s § 375 CSP, pričom v zmysle § 375 CSP je možné podať odvolanie proti každému uzneseniu súdu prvej inštancie, teda aj proti tomu, ktoré nie je taxatívne uvedené v § 357 CSP. Akceptovanie právneho názoru odvolacieho súdu by viedlo k záveru, že konanie o návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia je jednak dvojinstančné vo vzťahu k strane, v prospech ktorej je opatrenie nariadené a súčasne je jednoinstančné v o vzťahu k strane, proti ktorej alebo na ťarchu ktorej je nariadené. Z tohto dôvodu považoval rozhodnutie

odvolacieho súdu za nesprávne.

3.4. Zároveň poukázal na to, že súd prvej inštancie nevykonal navrhované dokazovanie, ktoré bolo potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, v dôsledku čoho súd prvej inštancie dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Súd pri hodnotení výsledkov dokazovania nesprávne postupoval a zobral do úvahy len vyjadrenia žalovaných, pričom neprihliadal na skutočnosti a dôkazy, ktoré boli v konaní preukázané. Výslovne žiadal súd, aby pred vydaním rozhodnutia vykonal obhliadku na mieste samom. Súd rozhodol predčasne, bez toho, aby vykonal riadne dokazovanie vo veci. Poukázal na to, že na základe vydaného neodkladného opatrenia bolo začaté exekučné konanie, ktoré je vedené bezdôvodne a šikanózne. Žalobcov v dôsledku toho vznikajú finančné výdavky, hoci nič neporušil.

3.5. Prvostupňový súd v dôsledku nevykonania navrhnutých dôkazov, ktoré mali podstatný význam pre výsledok sporu, a následne odvolací súd odmietnutím odvolania žalobcu porušili procesnoprávne pravidlá v takej miere, že je rozhodnutie odvolacieho súdu v rozpore s ústavou a základným právom žalobcu na riadny a spravodlivý súdny proces.

4. Žalovaní 1/, 2/ sa k dovolaniu žalobcu písomne vyjadrili tak, že z § 357 CSP jednoznačne vyplýva, že vo vzťahu k rozhodnutiu o zrušení neodkladného opatrenia nie je objektívne prípustné odvolanie, ak súd prvej inštancie návrh na zrušenie neodkladného opatrenia zamietol. Odvolanie žalobcu smerovalo proti výroku, proti ktorému zákon odvolanie nepripúšťa, preto odvolací súd správne odvolanie odmietol. Vzhľadom na to nemohlo dôjsť k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP. Navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie zamietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolaniu nemožno vyhovieť.

6. Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (porovnaj sp. zn. 3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016).

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. Právna úprava dovolacieho konania dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania. K posúdeniu dôvodnosti dovolania môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

8. Dovolateľ výslovne uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP.

9. Z ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

11. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP, na ktoré dovolateľ odkazoval v dovolaní, zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky.

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (pozri sp. zn. 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto skúmal, či v konaní došlo k vade zmätočnosti namietanej dovolateľom.

14. V prvom rade je nutné uviesť, že v súdnej veci žalobca podal návrh na zrušenie neodkladného opatrenia, nariadeného uznesením Okresného súdu Čadca z 26. novembra 2021 č. k. 9C/78/2021-69, ktoré nepochybne má charakter rozhodnutia vo veci samej, proti ktorému je možné podať dovolanie v zmysle § 420 CSP (R 76/2018).

15. Dovolateľ poukazoval na skutočnosť, že konanie je postihnuté vadou konania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP, keď odvolací súd odmietol odvolanie žalobcu bez jeho vecného prejednanja, v dôsledku čoho sa nezaoberal jeho odvolacou námietkou ohľadne nedostatočne zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie, ktorý neopodstatnene nevykonal ním navrhnutý dôkaz (obhliadka na mieste samom). Taktiež namietal hodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie.

16. K argumentácii dovolateľa o porušení jeho práva na spravodlivý proces, ktorého sa mal dopustiť odvolací súd tým, že odmietol jeho odvolanie proti výroku rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým bol zamietnutý návrh na zrušenie skôr nariadeného neodkladného opatrenia, dovolací súd poukazuje na to, že podľa ustanovenia § 357 písm. e) CSP je odvolanie prípustné len proti uzneseniu súdu prvej inštancie, ktorým súd zrušil neodkladné opatrenie alebo zabezpečovacie opatrenie podľa ustanovenia § 334 a § 335 ods. 1 CSP, t. j. odvolanie nie je prípustné proti uzneseniu, ktorým súd prvej inštancie návrh na zrušenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia zamietne. Z ustanovenia § 357 CSP vyplýva, že zákonodarca zvolil niekoľko spôsobov vymedzenia prípustnosti odvolania, pričom precízne formuluje, či ide o uznesenie, vo vzťahu ku ktorému ide o akékoľvek procesné riešenie, alebo o uznesenie výlučne zamietajúce. Ak uvádza uznesenie o zrušení neodkladného opatrenia, a nie uznesenie o návrhu [tak, ako to zodpovedá písmenu d)], potom je dôvodné dovodiť, že zámerom bolo umožniť odvolací prieskum len vtedy, ak nastane v trvaní neodkladného opatrenia zmena, t. j. nie vtedy, keď jeho dôvody stále trvajú, pričom postačuje, že sa s návrhom vysporiada (vzhľadom na osobitosť tohto inštitútu a jeho rýchlosť) len súd prvej inštancie.

16.1. K rovnakému záveru dospel najvyšší súd vo svojej rozhodovacej praxi opakovane, a to v

rozhodnutí, citovanom odvolacím súdom, sp. zn. 5Obdo/37/2021 z 28. júla 2022, ktoré bolo publikované Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 6/23, ďalej napr. sp. zn. 6Cdo/121/2023 z 26. októbra 2023.

16.2. I keď je pravdivá argumentácia žalobcu o tom, že predmetom konania vo veci sp. zn. 5Obdo/37/2021 (a rovnako vo veci sp. zn. 6Cdo/121/2023), bol návrh na zrušenie nariadeného neodkladného opatrenia, ktoré nemalo charakter rozhodnutia vo veci samej, z ktorého prvotného dôvodu došlo k odmietnutiu dovolaní, dovolací súd v oboch uvádzaných rozhodnutiach vyslovil (ako tzv. obiter dictum) svoj právny názor na neprípustnosť odvolania proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, ktorým bol zamietnutý návrh na zrušenie neodkladného opatrenia vo všeobecnosti, teda i v prípade, ak nariadené neodkladné opatrenie nekonzumuje vec samu. Z tohto dôvodu je argumentácia označenými rozhodnutiami najvyššieho súdu opodstatnená.

16.3. Postupom odvolacieho súdu, ktorý je v súlade so zákonom, keď odvolací súd odmietol odvolanie žalobcu bez jeho vecného prejednanja, ako odvolanie smerujúce proti výroku rozhodnutia okresného súdu, proti ktorému odvolanie nie je prípustné podľa § 386 písm. c) v spojení s § 355 ods. 2 a § 357 CSP, tak nemohlo dôjsť k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces.

17. Pokiaľ dovolacie námietky žalobcu smerujú k súdom prvej inštancie nedostatočne zistenému skutkovému stavu, ktorý nevykonal ním navrhnutý dôkaz, dovolací súd poukazuje na § 420 CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné len proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa konanie končí. Rozhodnutie súdu prvej inštancie samo osebe predmetom dovolacieho prieskumu nie je (§ 419 CSP).

18. Vo vzťahu k dovolaniu žalobcu podľa § 420 písm. f) CSP dovolací súd tak uzatvára, že dovolateľ neopodstatnene namietal nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mu mal znemožniť uskutočňovanie jemu patriacich procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

19. Keďže prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže byť daná len v prípade nesprávneho procesného postupu (t. j. postupu, ktorý je v rozpore so zákonom) odvolacieho súdu, k čomu v rozhodovanom spore nedošlo, dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol ako neprípustné (§ 447 písm. c) CSP).

20. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol v zmysle § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP tak, že žalovaným 1/, 2/ priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v súlade so zásadou úspechu vyplývajúcou z § 255 ods. 1 CSP s tým, že o výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v zmysle § 262 ods. 2 CSP.

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.